

De eerste keer dat Berit en Nina met het heksenbord speelden was eind mei 1962, op een eindeloze, lome donderdagmiddag. De zon hing zwaar en apathisch aan de staalblauwe hemel. Er was geen wolkje en geen zuchtje wind. De vochtige lucht hing roerloos in het dal. Op het zinderende asfalt voor de winkel stonden de oude mensen te klagen dat de muggen dit jaar vroeg waren, moest je nagaan, het was nog maar mei.

Op de boerderij van Borgersen zat Berit in de diepe vensterbank en ze leunde met haar voorhoofd tegen het raam. Ze was veertien jaar en verveelde zich. Achter het groepje bomen, dat haar gedeeltelijk het uitzicht benam, kon ze vaag de staafkerk en de daken van de huizen beneden in het dorp zien: vierkanten van trillende dakpannen, golfplaten en dakleer.

Nina zat op de grond te spelen met het jonge katje. 'Wat zullen we doen?' zuchtte ze.

Door het gebladerte leek de zon op een heteluchtballon die was blijven vastzitten.

'Kom,' fluisterde Berit, 'ik zal je iets laten zien.'

In de eeuwige schemering op zolder, op een plank, vergeten tussen stoffige boeken, spinrag en stokoude jassen met donkere bontkragen, lag het heksenbord in een versleten doos. Berits grootmoeder had het toen ze jong was ergens op een bazaar in het buitenland bij een antiquair gekocht.

Behoedzaam droegen ze het bord naar de kamer. Ze schoven het tafelkleed, de fruitschaal en de kandelaar aan de kant en zetten de doos op tafel.

Nina deed de gordijnen dicht. Vervuld van gelukzalige spanning staken ze twee kaarsen aan. Berit rook de zoete geur van gras en pollen door het openstaande raam en de scherpe lucht van mottenballen en kamfer. Een tractor ploegde buiten door de aarde. Een eigenwijze vlieg probeerde door een ruit naar buiten te komen.

Ze liet Nina het lint losmaken dat rond de doos zat. Op het deksel – *Improved Planchette Ouija*, vervaardigd door J.S. Jensen, Denemarken, 1924 – was een waarschuwing afgedrukt: ‘Niet te gebruiken door personen met zwakke zenuwen of een zwak hart’. Ze keken elkaar aan en grinnikten: zwakke zenuwen of een zwak hart, nee maar! Voorzichtig tilden ze het deksel op en pakten het bord uit de doos.

In de zitkamer ratelde het uurwerk in de grootvaderklok voordat het vier breekbare slagen liet horen.

Het heksenbord was verbleekt en stonk naar schimmel. Het moest ooit bruin of geel zijn geweest, maar dat was niet meer te zien. Het alfabet en de getallenreeks waren verdeeld over vier gebogen rijen. De versleten randen waren versierd met in elkaar gevlochten engeltjes, geesten en grijnzende demonen.

‘Durven we het?’ vroeg Nina.

Berit knikte.

‘Hoe werkt het?’

‘De geesten spreken tegen ons via het bord’, antwoordde Berit eenvoudig. Dat had ze grootmoeder horen zeggen.

Nina huiverde. ‘Toch niet echt?’

Berit vertrok haar gezicht even.

‘Maar hoe kunnen geesten praten?’ vroeg Nina.

Berit hield een hartvormige schijf omhoog met een kogelrond gat erin.

‘Maar hoe dan?’

Berit zette de triplex schijf op het bord en legde toen haar hand op die van Nina. Haar huid was zacht en warm. Een ogenblik keken ze elkaar in de ogen.

‘Ze praten via ons en via het bord’, zei Berit met een overdreven zware stem.

Ze bracht Nina's hand naar de schijf terwijl haar hand daarbovenop rustte. Zacht en teder.

'Maar hoe werkt het dan?' herhaalde Nina ongeduldig. Ze fluisterde nu.

'Als wij een vraag stellen, geven zij antwoord.'

'Hoe dan?'

'Ze schuiven het gat over de letters en vormen een woord.'

'Wie zijn "ze"?'

Ze zweeg even. 'De geesten. De doden! Zij die contact met ons levenden willen hebben.'

Nina's adem stakte. 'Oeh, oeh, oeh', loeide ze.

'Ben je zover?'

Nina probeerde haar hand terug te trekken. 'Wij sturen de schijf, of niet?'

'Niet als we contact krijgen. We moeten helemaal ontspannen zijn. Dan zul je voelen dat noch jij noch ik de schijf over het bord verschuift.'

De vlammen van de kaarsen flakkerden.

'Eerst moeten we in trance zijn', zei Berit.

'In wat?'

'Concentreer je. Sluit je ogen. Denk aan iemand van wie je hield en die nu dood is.'

'Oom Kristian!'

'Denk aan hem. Praat in jezelf met hem.'

'Dat durf ik niet!'

'Je hield van hem. Hij was aardig.'

'Oké dan.'

Ze sloten hun ogen. Zo zaten ze een paar minuten met hun eigen gedachten.

'Voel je al iets?' fluisterde Berit.

'Ik heb honger.'

Berit keek haar streng aan. Ze giechelde. De gordijnen bewogen zacht heen en weer voor het openstaande raam. Ze hoorde het getik van de grootvaderklok. En de zoemende vlieg die weigerde te geloven dat de ruit niet meegaf.

'Wat zullen we vragen?' vroeg Nina.

‘Wat vind jij?’

‘Vraag of we zullen trouwen!’

Ze giehelden geluidloos.

Ze schraapte haar keel: ‘Geesten, jullie weten alles en jullie zien alles wat er is gebeurd en wat er zal gaan gebeuren, wij willen jullie daarom vragen: Zullen Nina en ik trouwen?’

Ze starden naar hun handen en naar de triplex schijf.

Niets.

‘Misschien horen ze ons niet’, fluisterde Nina.

‘Of misschien zijn ze naar een feest.’

‘Een geestenfeest!’

Rood en warm schaterden ze het uit. Toen sisten ze tegen elkaar dat ze stil moesten zijn.

Berit kreeg kippevel op haar armen. Er ging een frisse windvlaag door de kamer. Misschien was het wel inbeelding. Berit keek de kamer in. ‘Voelde je dat?’

‘Wat?’

‘Die windvlaag.’

‘Wat is daarmee?’

‘Net als vlak voor het onweer. Wanneer de lucht wordt opgeladen.’

‘Maak je een grapje?’

Of Nina loog, of alleen zij voelde het.

Toen Berit de zwakke beweging in haar hand voelde, een elektrische trilling, dacht ze dat het Nina was die de schijf bewoog. Ze keken elkaar aan, beiden met een spottende blik in hun ogen. Alsof ze het beiden wisten: jij bent het! Er bevroor iets bij haar van binnen.

‘Wow!’ fluisterde Nina.

‘Sst!’

Berit voelde hoe de schijf onder haar vingers trilde.

Langzaam, letter voor letter, gleeed de schijf over het bord:

M-A-M-A

‘Mama?’ Nina grinnikte verrukt.

De vlieg tegen de ruit was stil geworden. Alleen het gelijkmatige getik van de grootvaderklok hield gelijke tred met de tijd.

G-E-V-A-A-R

Berit snakte naar adem.

‘Grote genade!’ fluisterde Nina.

Door de geuren van gras, pollen, karton en schimmel rook Berit een andere geur, een sterkere geur.

Berit wilde iets zeggen, maar de woorden kwamen niet. Het was zo moeilijk om adem te halen ... Nina en de kamer verdwenen. Ineens zag ze het gezicht van een bang meisje voor zich. Een bijl! Twee handen strekten zich naar haar uit! Onbegrijpelijke beeldfragmenten lichtten voor haar op, als flitsen van een super-8-film die te snel door de projector gaat. De verschrikte ogen van het meisje. De bijl. Het bloed, o, god, zo veel bloed.

De hallucinatie verdween net zo snel als ze gekomen was.

Wanhopig keek ze naar Nina en naar het heksenbord.

De schijf bewoog van letter naar letter: J-E S-T-E-R-F-T A-L-S

Berit trok met een ruk haar hand naar zich toe.

‘Jij doet het!’ riep ze uit.

De angst gierde door haar lijf. Ze begreep niet wat er was gebeurd. Iets met het licht. De beelden in haar. De geur. De geluiden van buiten die zo ver weg leken. En het gevoel van ... van ...

‘Ik? Jij was het!’ protesteerde Nina. ‘Ik voelde het. Jij hebt je hand bewogen!’

Berit dacht na: we doen het onbewust. Alle twee. In ons onderbewuste of hoe dat dan ook heten mag. We weten alleen niet dat we het doen.

‘Ik wil niet meer!’ fluisterde Berit.

‘Ik ook niet!’

Alsof het bord gloeiend heet was, klapte Berit het met haar vingertoppen dicht en legde het in de doos.

‘Doe het deksel erop!’ zei ze snel tegen Nina alsof ze iets moesten opsluiten voordat het te laat was.

Ze stond op en schoof de gordijnen open. Een baan licht trok door de kamer. De vlieg schrok op en viel halsstarrig opnieuw aan op de ruit. Het leek of het onbehagen oploste, of het licht verdrong wat er samen met hen in de kamer was geweest. Waren

het geesten? Dat geloofde ze niet. Dat was te ongeloofwaardig. Maar ze had iets gevoeld. Een bewustzijn. Een contact. Met iets. Ze had gezien hoe – nee, ze wilde er niet aan denken. Misschien zat het in haar. Ze voelde tegenwoordig zo veel vreemde dingen. In zichzelf. Maar een verklaring kon ze daarvoor niet geven.

Ze blies de kaarsen uit. Nina knoopte het lint rond de doos. Ze brachten het heksenbord weer naar zolder, heel voorzichtig, alsof er iets in de doos zat wat niet mocht ontsnappen, en schoven het omzichtig in de stoffige duisternis tussen een Duitse wereldatlas uit 1889 en een in leer gebonden bijbel van Berits overgrootvader, die hij als doopgeschenk had gekregen.

*

Later hadden ze er geen van beiden nog veel over gepraat. En eerlijk gezegd was er ook helemaal niets gebeurd.

SPOEDBERICHT, PERSBUREAU NTB
AAN NOORSE KRANTENREDACTIES

woensdag 5 juli 1978

1 78 07.05

telexbericht

tweevoudige moord -

juvdal (ntb): in een huis in het dorp juvdal in telemark zijn twee vermoorde personen gevonden, meldt de plaatselijke krant. de doden zijn het echtpaar berit borgersen en rolf anthonsen. hun tienjarige dochter siv is levensgevaarlijk gewond. het is onduidelijk wie er achter de moorden zit. de politie zal morgen een persconferentie geven.

---- grø - la - jl

16.54 uur 8 regels

HELDERZIENDE MOET MOORDRAADSEL OPLOSSEN

Door METTE KRISTENSEN

Televisiester Kristin Bye (35) gaat een documentaire maken over de Juvdalzaak. Samen met de helderziende Victoria Underland gaat ze het onopgeloste moordraadsel onderzoeken.

Maandag vertrekt Bye naar Juvdal om de opnames te starten van de televisiedocumentaire voor Kanal ABC.

Op 5 juli is het vijftiende jaar geleden dat het echtpaar Berit Borgersen (30) en Rolf Anthonson (30), respectievelijk gewurgd en doodgeslagen met een bijl, in hun huis werd gevonden. Hun dochter Siv ligt nog steeds in coma.

Het duurt nog precies zes maanden totdat de moordzaak is verjaard.

De politie betwijfelt of de zaak nog kan worden opgelost. – Onze enige hoop is dat de dader besluit te bekennen, zegt wachtcommandant Vidar Lyngstad, die in 1978 zelf betrokken was bij het vastgelopen moordonderzoek.

De helderziende Victoria Underland, bekend van radio en televisie en haar column ‘Victoria’s wereld’ in *Norsk Ukeblad*, is ingehuurd om de televisieploeg te

helpen. – We zullen van deze tragedie geen show en amusement maken, verzekert Bye, die zelf de dood in de ogen heeft gekoken: zeven jaar geleden werd ze gekidnapt door een seriemoordenaar, die haar broer Halvor had vermoord.

– Ons doel is het verhaal te vertellen van de Juvdalzaak, met de mensen te praten die erbij betrokken waren en uit te zoeken waarom het politieonderzoek nooit tot resultaat heeft geleid, zegt ze.

– Victoria is erbij omdat we iedere steen willen omdraaien. En vooral ook omdat we hopen dat ze ons kan helpen met het vinden van het verdwenen dagboek van Berit Borgersen, zegt Bye.

Ze neemt een cameraploeg mee naar Juvdal in Telemark en de gepensioneerde *Dagblad*-journalist Gunnar Borg (74), die samen met Bye een boek zal schrijven over het moordraadsel.